

*Makalenin Türü: Röportaj / Report
*Geliş Tarihi / First Received: 25.10.2023
*Kabul Tarihi / Accepted: 21.11.2023
*Atıf Bilgisi: Yazar Avanoğlu, F. (2023). “Dr. Rugeş Demir İle Meddahlık ve Son Kitabı Üzerine Bir Röportaj”. Hars Akademi, 6 (2), 331-337.
*Citation: Yazar Avanoğlu, F. (2023). “An Interview With Dr. Rugeş Demir About His Storytelling And His Latest Book”. Hars Akademi, 6 (2), 331-337.

DR. RUGEŞ DEMİR İLE MEDDAHLIK VE SON KİTABI ÜZERİNE BİR RÖPORTAJ

Filiz YAZAR AVANOĞLU*

Öz

Günümüzde kültürel değerleri tanıtmaya ve aktarmaya yönelik önemli çalışmalar sürdüren Rugeş Demir, Halk Bilimi doktorudur. 2023 yılında “Mardin Masalları: İnceleme-Metin” adlı teziyle doktora eğitimini tamamlayan Demir, masal, hikâye ve meddahlığın yanı sıra somut olmayan kültürel miras ve toplumsal cinsiyet gibi birçok alanda çalışmalarını yürütmektedir. Demir, son altı yılda otuz beş şehirde meddah gösterileri sergilemiş ve bu geleneğin yayılması için çaba göstermiştir. Meddahlıkla ilgili üç kitabı olan yazarın ayrıca akademik ve popüler dergilerde yayınları bulunmaktadır. Bu röportajda yazarın meddahlık serüveni ve kaleme aldığı *Zamanın Ötesinde Bir Meddah* ve *Meddah Hikâyeleri* adlı kitaplarından hareketle yazarın kültürel değerleri tanıtmaya ve aktarmaya yönelik nasıl bir yol izlediği ve günümüzde hikâye anlatım geleneğinin durumu hususundaki görüşlerini almak amacıyla kendisine sorular yöneltilmiştir. Yapılan görüşme sonucunda dijital kültür ortamı içerisinde hikâye anlatıcılığının nasıl ilerlediği, hangi yollarla yayıldığı ve Z kuşağının bu sanata karşı ilgisi üzerine önemli bilgiler elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hikâye, Meddah, İcra, Rugeş Demir.

AN INTERVIEW WITH DR. RUGEŞ DEMİR ABOUT HIS STORYTELLING AND HIS LATEST BOOK

Abstract

Rugeş Demir, who continues important work on introducing and transferring cultural values today, is a doctor of Folklore. Demir, who completed his doctoral education with his thesis titled “Mardin Masalları: İnceleme-Metin” in 2023, carries out his studies in many areas such as intangible cultural heritage and gender, as well as fairy tales, stories and meddah. Demir has performed meddah shows in thirty-five cities in the last six years and has made efforts to spread this tradition. The author, who has three books on meddah, also has publications in academic and popular journals. In this interview, questions were asked to the author in order to get his opinions about his storytelling adventure and his books titled *Zamanın Ötesinde Bir Meddah* and *Meddah Hikâyeleri*. As a result of the interview, important information was obtained about how storytelling progresses in the digital culture environment, in what ways it spreads, and the interest of generation Z in this art.

Key Words: Story, Meddah, Performance, Rugeş Demir.

* Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu. Filizavan37@gmail.com / ORCID: 0009-0000-3873-3208.

Giriş

Yazar Avanoğlu- *Merhabalar, öncelikle mülakat görüşmemizi kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz. Konuya başlamadan önce kendinizden biraz bahseder misiniz?*

Demir- İcra ettiğim sanat dalına ve kitabıma göstermiş olduğunuz ilgiden dolayı ben teşekkür ederim. 1995 doğumluyum. Aslen Mardin/Midyatlıyım. Lisans eğitimimi 2017, yüksek lisans eğitimimi 2019 yılında Kastamonu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde tamamladım. Doktora eğitimimi de aynı üniversite ve bölümde "Mardin Masalları: Metin-İnceleme" başlıklı tezimle tamamladım. Günümüzde geleneksel Türk tiyatrosuna ve özellikle hikâye anlatıcılığına gönül vermiş genç meddahlardan birisiyim. Yaklaşık altı yıldır meddahlık sanatıyla uğraşmaktayım. Ayrıca Karagöz gölge oyunu, orta oyunu ve kukla gibi gösteri türlerini icra ediyorum. Şu ana kadar yaklaşık otuz beş şehirde sayısız gösteriler yaptık. Bu şekilde kültürel değerlerimizin gelecek nesillere aktarılmasına katkı sağlamaya çalıştım. Ayrıca konuyla ilgili güncel hikâyeler yazarak ve kitaplaştırarak süreci ilerletmeye devam ettim. 2021-2023 yılları arasında *Meddah Rugeş Demir'den Hikâyeler, Meddah Hikâyeleri* ve *Zamanın Ötesinde Bir Meddah – Kaf Dağı'ndan Düşen Baston* adlı kitap çalışmalarım yayımlandı. 2023 yılının kasım ayında da *Bir Varmış Bir Yokmuş (Kaynağından Kastamonu Masalları)* adlı çalışmam yayımlandı. Ayrıca pek çok akademik ve popüler dergide çalışmalarım mevcut. Amacım SOKÜM listesine ilk sıradan girmiş meddahlığı icra ederek yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmaktır. Bu bakımdan gerek teorik gerekse uygulama anlamında çalışmalarına devam ediyorum.

Yazar Avanoğlu – Meddahlık hakkında kısaca bilgi verir misiniz?

Demir - Meddahlık sanatı ve geleneği, geleneksel Türk tiyatromuzun önemli bir kolunu oluşturuyor ve kökü çok eskilere dayanıyor. Meddah dediğimiz kişi her şeyden önce bir hikâye anlatıcısıdır. Meddah, tek başına bir topluluk karşısında dinleyicileri eğlendirmek için taklit ve canlandırmalar yaparak öyküler anlatır. Meddahın kelime anlamına baktığımızda Arapça bir kelime olduğunu ve "methetmek, övmek" anlamlarına geldiğini görürüz. Bu kelime ileriki süreçlerde "halk hikâyecisi" ve "taklitçi" anlamında da kullanılmaya başlanmıştır. Araplar, bu kişileri "Kassâs," Acemler ise "Kıssahan" veya "Şehnamehan" olarak adlandırmış. Kısacası biz buradan şunu anlıyoruz: Türklerde hikâye anlatma geleneği geçmişten günümüze farklı şekillerde ve farklı isimlerle gelişim göstermiş. Daha sonra toplumun kültürel yapısına göre de dönüşüme uğramıştır. Biraz açacak olursak meddahlık, Orta Asya'da şamanlıkla başlayıp ozanlığa kadar uzanmış ve İslamiyet'in etkisiyle beraber peygamberleri ve önemli kişileri methetmeyle başlamıştır. "Meddah" kelimesinin tam anlamıyla kullanılması da 17. yüzyılı bulmuş.

Meddahın temel aksesuarları arasında değnekle peşkir yer alıyor. Peşkir dediğimiz şey bir mendil veya havlu. Meddah, bu mendili hikâye içinde kadın rolüne girmek, terini silmek ve ses taklitleri yapmak için kullanır. Bastonu ise bazen bir tüfek bazen bir at veya saz bazen de seyircinin dikkatini çekmek için bir tokmak görevinde kullanır. Meddah, öyküsünü anlatmaya değneğini yere üç defa vurarak "*Hak dostum hak*" sözleriyle ve bir tekerleme ile başlar. Anlattığı hikâyeyi de "*Her ne kadar sürçü lisan ettikse affola*" şeklinde tamamlar.

Meddahlar sanatını icra ederken herkesin görebileceği yüksekçe bir yere çıkıp bir sandalye üzerine oturur. Değnek ve mendil yardımıyla öyküler anlatır. Meddahlar anlattığı hikâyelerde genellikle yaşanmış olaylardan, çeşitli efsanelerden, tarihi olaylardan ve masallardan etkilenir. Bunun yanında meddah, güncel konuları sosyal ve siyasal konuları da anlatabilir. Dolayısıyla meddahlar, içinde yaşadıkları dönemin bir aynası gibidirler diyebiliriz. Meddahı meddah yapan unsurların başında da hikâyelerin sonunda dinleyicilere verdiği nasihatlerdir. Meddah, her hikâyenin sonunda hikâyeden çıkarılması gereken dersi verir. Buna biz kıssadan hisse diyoruz.

Geçmişte meddahlar, sanatlarını daha çok kahvehanelerde icra etmişlerdir. Kahvehaneler dışında; saraylarda, şenliklerde, mesire yerlerinde veya halkın toplandığı boş bir arsada da meddahlar gösteriler icra etmiştir. Fakat bugünlerde sadece Ramazan ayında ya da bazı özel programlarda meddahları görüyoruz.

Yazar Avanoğlu - Meddahlık sizin için neyi ifade ediyor ve bu işi neden yapıyorsunuz?

Demir - Her şeyden önce meddahlık geleneği kültürel değerlerimizin bir parçası. Burada "kültürel değer" kavramına dikkat çekmek lazım. Kültürel değer, bir ulusun kendine ait milli kültürünü ifade eder. Değerler, insanların her türlü davranışına kaynaklık eder ve hayatına yön verir. Bunun yanında toplumdaki bireylerin isteklerini ve ilgilerini gösterir. Bu değerler aşılandığında bireyler, yaşadıkları topluma uyum sağlarlar. Aynı

zamanda bireyler bu sayede şahsi menfaatleri bir tarafa bırakıp toplumsal düzenin varlığını sağlayacak davranışlar sergiler. Dolayısıyla masallar, hikâyeler ve bunları anlatan meddahlar da bu sürecin önemli bir parçası.

Anlatıcılığın temelini oluşturan bu sanat dalı aynı zamanda çocukların kişilik gelişimine de katkı sağlıyor. Az önce bahsettiğimiz "kıssadan hisse" meselesi burada devreye giriyor. Hikâyelerdeki bu kıssadan hisseler dolaylı yünden bireylere kültürel değerleri aktarıyor. Biz, insan olarak ve toplum olarak bize doğrudan verilen nasihatleri sevmeyiz. Hatta bununla ilgili de olumsuz bir tutum sergileriz. Fakat hikâyeler aracılığıyla bireylere doğrudan nasihat vermek yerine insanları güldürerek, heyecanlandırarak ve meraklandırarak kültürel değerler öğretilir. Yani demem o ki kültürümüzü tanıma, tanıtma ve aktarma yolunda hikâyeciliğin ve anlatıcılığın önemi büyük.

Olayın bir başka önemli tarafı ise UNESCO'nun Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) temsili listesine kaydedilen gelenekler arasında meddahlık ilk sırada yer almasıdır. Bu sanat dalı geleneksel özelliklerini koruyor. Aynı zamanda toplumun kültürel kimliğinin korunmasına ve sürdürülmesine katkı sağlıyor. Bu gibi özellikler onu uluslararası anlamda değerli kılmıştır. Fakat günümüze geldiğimizde bu geleneğin diğer sanat dallarına nazaran önem kaybettiğini ve kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya kaldığını görüyoruz. Durum böyle olunca bu sanat dalıyla aktif bir şekilde uğraşan pek kimseye de rastlayamıyoruz. Alandaki bu boşluk bizi asıl yöneltti sebeplerden biri oldu.

Şunu da ifade etmeliyim ki bu sanat dalını büyük bir keyifle yapmamın en önemli sebeplerinden biri de köy okulunda okuyan çocuklardır. Anadolu'nun ücre yerlerinde okul hayatı boyunca bir meddahla ya da bir hayaliyle (Karagöz oynatan kişi) karşılaşması zor olan bu çocukların ayağına bir meddahın gitmesi benim açımdan çok kıymetli. Çocukların yüzlerindeki şaşkınlık, heyecan ve tebessüm bu işi ayrıca ayakta tutan önemli duygusal nedenlerden biri diyebilirim.

Tüm bunları göz önüne alarak kendimize bir görev verdik. O da şu oldu: Kaybolmaya yüz tutmuş bu geleneği tekrardan canlandırılm, meddahlığı yeni nesli cezbeden bir sanat dalı hâline getirelim aynı zamanda ulusal/uluslararası alanda bu sanatın temsilcisi olalım.

Yazar Avanoğlu – *Dijital kültür adını verdiğimiz bu ortamda meddahlığı icra etmenin dezavantajları var mı? Bir başka deyişle Z kuşağı adını verdiğimiz bu yeni neslin bu oyunlara karşı tepkisi nasıl oluyor?*

Demir – Tabii ki sanal dünya dediğimiz bu dijital ortamda geleneksel sanatları aktarmaya çalışmak veya benimsetmek zor. Çünkü dijital bir ortamda doğup büyüyen ve gelişen insanları bu tür kültürel değerler artık cezbetmeyebiliyor. Dolayısıyla meddahlığın eski bir gelenek olması ve günümüz şartlarında eğlenmek için çok fazla seçeneğin bulunması elbette meddahlar için birer dezavantajdır. Zaten bu sebeplerden ötürü bu mesleği icra eden temsilcilerin de çok az olduğunu görüyoruz. Günümüzde İstanbul, Ankara ve Bursa gibi büyük şehirlerde bulunan tiyatro merkezlerinde ve üniversite bünyesinde kurulan "Türk Halk Bilimi" müzelerinde icra edilmeye çalışılıyor. Onun dışında taşralarda geleneği icra eden kişilere de pek rastlanılmıyor. Aslında bunun temel sebeplerden biri de bu işi gerçek manasıyla benimseyerek anlatan kişilerin azlığından ve hep aynı hikâyelerin anlatılmasından olduğunu düşünüyorum.

21. yüzyıldayız. Bu çağda bir şeylerin değişmemesi mümkün değil. Çünkü devir değişiyor, insan değişiyor, kültür değişiyor. Bunun sonucunda modern dünyanın getirmiş olduğu popülerlik nedeniyle eğlence kültürünün değişmesi de son derece doğal bir durum. Geçmişte kahvehanelerde sanatlarını icra eden meddahlar şimdi de televizyon, sinema ve internet ortamında yerini alabilir. Bununla ilgili çalışmalar yapılmış; fakat devamı getirilmemiş. Bu açılardan baktığımızda geleneksel kıyafetlerle ve yeni güncel hikâyelerle tekrardan seyirci karşısına çıktığı takdirde meddahlık sanatının yeniden rağbet göreceğinden hiç şüphem yok. Sadece burada önemli olan şey günceli takip etmek. Bu yüzden şu sorulara cevap vermek lazım:

- Z kuşağı neyi seviyor? Neyi sevmiyor?
- Z kuşağının gündeminde ne var?

Örneğin Z kuşağının ilgisinin yoğunlaştığı şeylerin başında sosyal medya ağları geliyor. Instagram, Twitter, Facebook, Tiktok ve Youtube gibi uygulamaları kullanmayan neredeyse kimse kalmadı. Dolayısıyla sosyal medya uygulamalarıyla ilgili güncel bir hikâye yazıldığında ve bu hikâyelere müzik eşlik ettiğinde çok rahat bir şekilde

karşılık bulacağı aşikâr. *Meddah Hikâyeleri* adlı kitabımda “Buğulu Cam” adında bir hikâyeye var. Bu hikâyeye bir gencin Instagramla olan ilişkisini konu ediniyor. Hikâyenin sonunda bu uygulamayı farklı amaçlar için kullandığımızda başka bir deyişle yanlış yönettiğimizde hangi sorunlarla karşılaşacağımızı anlatıyor. Hikâyeye şöyle başlıyor:

Değerli Dostlar! Hayatın en tehlikeli hastalıklarından biri insanın özünden saklanması veya olduğundan farklı görünmeye çalışmasıdır. Bu zamanda hangimiz kendisi kalabiliyor? Hangimiz bazı şartlarda şekil değiştirmiyoruz?

Hikâyenin sonu da bir şiirle bitiyor. O da şöyle:

*Bir dünya yarattım kendime
Keşke dönüp baksaydım hâlime
Uçuruma koşarak gittim
Vah! Benim bu hâlime*

*Bu güzel dünyanın içinde
Benim gibi çırpınma
Kendi kurduğun dünyada
Her şey senin elinde*

Efendim, “Kendiniz olun, mutlu olun.”

Bu hikâyeyi sahnede sergilediğim zaman özellikle gençlerin gözlerine bakıyorum. O anda tüm salonun hikâyeyi farklı bulduğunu ve beğendiğini hissediyorum. Gösteri bittikten sonra da gençlere hikâyeyi nasıl bulduklarını soruyorum. Gelen cevaplar doğrultusunda hikâyeyi revize edip daha etkili bir şekilde anlatmaya çalışıyorum. Tabii burada müzik önemli bir görevi yerine getiriyor. Enstrümanlar anlattığım hikâyeye eşlik ediyor. Dolayısıyla bu sanata karşı Z kuşağının tepkisi olumlu yönde.

Yazar Avanoğlu - *Anlattığınız masalların ve hikâyelerin bir kaynağı var mı? Bu konuda bizleri bilgilendirir misiniz?*

Demir - Bir meddah olarak anlattığım masalların ve hikâyelerin kaynağı şüphesiz küçükken dinlediğim masallar ve hikâyeler. Küçükken annemin, anneannemin ve babaannemin anlattığı masalların bendeki yeri ayrı. Bunun dışında meddahlar anlattıkları hikâyelerde genellikle yaşanmış olaylardan, çeşitli efsanelerden, tarihi olaylardan ve masallardan etkilenir. Ben de okuduğum ve duyduğum masallardan, efsanelerden, destanlardan, menkıbelerden ve günlük hayattaki olaylardan etkileniyorum ve kendi tarzımla harmanlayıp anlatıyorum.

Fakat son zamanlarda dikkat ettiğim bir şey var: o da güncellik. Hikâyenin izleyicileri cezbetmesi için konunun güncel olması gerekir. Bu bakımdan pek çok sosyal olayın yanında masalları ve hikâyeleri günümüze uyarlıyorum. Örneğin, eserimde yer alan hikâyelerin çoğu güncel. Korona virüs, eğitim sistemi, sosyal medya ve meslek seçimi gibi başlıklar bunlardan birkaçı (Demir, 2022). Bu şekilde dinleyiciler bu şekilde, bildikleri bir konunun hikâyede nereye varacağını merak ediyor ve anlatılan hikâyeyi dikkatlice dinliyor.

Yazar Avanoğlu - *Dijital ortamdaki çalışmalarınız hakkında bilgi verir misiniz?*

Demir - Dijital kültürün vazgeçilmezi olan sosyal medya ağlarını elbette ben de kullanıyorum. Çünkü günümüzde bu mecralar çok büyük bir güce sahip. Paylaştığımız bir video ve fotoğrafı bir dakika içinde yüzbinlerce kişi görüntüleyebiliyor. Bizler de bu ortamdaki geri kalmamak ve günceli takip etmek için sosyal medya ağlarını aktif bir şekilde kullanıyoruz.

“meddahdemirofficial” adıyla Youtube, Instagram ve Tiktok mecralarında gösterilerimden bazı kesitler paylaşıyorum. Ayrıca zaman zaman meddahlık sanatıyla ilgili bilgiler verip bu yönde içerikler üretiyorum. Bu vesileyle pek çok kişinin dikkatini çekiyorum. Örneğin sosyal medyada paylaştığımız içerikler aracılığıyla devletin ulusal radyo kanalı olan TRT FM bizleri “Z Kuşağına Yolculuk” adlı programına davet etti. Bu programda canlı

yayına katılarak dinleyicilere meddahlığa başlangıç serüvenimi ve anlatıcılığın önemini anlattım. Ardından meddah tarzında bir hikâye örneği seslendirdim.

Yine sosyal medya aracılığıyla bizleri takip eden alanımızın akademisyenleri icra ettiğimiz sanat dalıyla ilgili bir bildiri sundular. "Çağdaş Bir Anlatıcı: Meddah Rugeş Demir Repertuarı ve İcra Ortamları" başlığını taşıyan bildiri Yozgat Bozok Üniversitesi Türk Dili Öğretim Görevlisi Zehra Alkaya tarafından 17-20 Ekim 2023 tarihleri arasında gerçekleşen Ahmet Yesevi Üniversitesi X. Uluslararası Türkoloji Kongresi'nde sunuldu. Bunun dışında köylerde bu sanatı icra etmemiz yönüyle TRT Haber, TRT Avaz, Güneş TV, Adalet TV ve Açıksoz TV gibi televizyon kanallarına ve pek çok yerel gazetelere konu olduk.

Bazı popüler dergilerde yer aldığımız zamanlar da oldu. Bunlardan biri "Anadolu Life Bilim, Kültür, Sanat, İş Dünyası ve Cemiyet Yaşam Dergisi". Burada da yaşam öykümle ilgili bir röportaj verdim. Bunun dışında salgın döneminde pek çok kolej ve derneklere özel gösteriler (çevrim içi) yaptık. Sosyal medya ağlarının en büyük faydasını burada gördük.

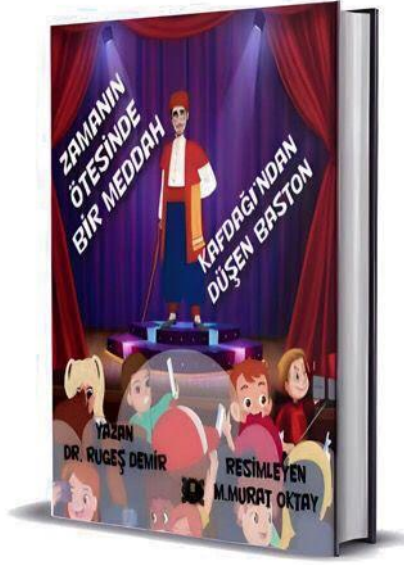
9 beğenme

trtfm ister X ol ister Z
İster Geleneksel ister Y
Ne hissediyorsun gerçek ne?
Biz buradayız gel dinle...

Bu gece Dr. Rugeş Demir ile başarı hikayesini ve ortaoyunu ile meddah geleneğine z kuşağı gençliğin ilgisini konuşacağız.

Yazar Avanoğlu – *Dilerseniz biraz da son kitabınızı konuşalım. "Zamanın Ötesinde Bir Meddah – Kaf Dağı'ndan Düşen Baston" adlı kitabınız hakkında bilgi verir misiniz?*

Görsel 1: Zamanın Ötesinde Bir Meddah – Kaf Dağı'ndan Düşen Baston (Demir, 2023).

Demir- Öncelikle şunu belirtmeliyim ki meddahlıkla ilgili üç kitabım var. İlk iki kitabımda meddah tarzında kurguladığım hikâyeler mevcut. Son kitabımı ise çocuklara özel yazdım. Eser 34 sayfa. Dionysos Yayınları'ndan çıkan bu masal kitabımda bir meddahın dijital çağda çocuklarla olan ilişkisini konu ediniyor. Bu çalışmadaki konu geniş çaplı bir gözlem sürecinden geçerek tasarlandı. Kitabımda şunu demeye çalışıyorum: günümüzde hemen hemen her çocuğun elinde bir telefon veya bir tablet var. Bu araçlar ne yazık ki genellikle sanal ortamda oyun oynamak ve sosyal medya ağlarında yayımlanan içerikleri izlemek için kullanılıyor. Ebeveynlerin de artık bu sürece dâhil oldukları ve kısmen bu süreci normal karşıladıkları da görülüyor. Dolayısıyla böyle bir ortama/bir kasabaya bir meddah gelseydi ne olurdu? Çocukların meddaha bakış açısı nasıl olurdu? Ne tepki verirlerdi? Onu dinleyen bir kitle olur muydu? Ya da meddah geldiği yerde bazı zorluklar yaşasaydı bunlar ne olurdu? gibi sorularla resimli bir masal kitabı oluştu.

Kitap bu yönüyle çok fazla mesaj da içeriyor. Bu bakımdan çocukların meddahlığı tanınmasında ve anlamasında bu kitabın önemli bir görevi yerine getirdiğini söyleyebilirim. Çünkü bildiğim kadarıyla şu an için piyasada özellikle meddahlıkla ilgili bir çocuk kitabı yok.

Bu serinin beğenilmesinin ve tutulmasının ardından bu çalışmayı bir seriye dökmek ve devamını yazmak istiyorum. Örneğin; Meddah Konya'da, Meddah Diyarbakır'da, Meddah Prag'da, Meddah Venedik'te, Meddah Paris'te, Meddah Roma'da gibi serilerle bir meddahın farklı yerlerdeki maceraları ve çocuklarla olan ilişkileri anlatılabilir.

Görsel 2: "Zamanın Ötesinde Bir Meddah" kitabından bazı görseller (Demir, 2023).

Yazar Avanoğlu – *Günümüzde bu sanatın tanınan ve bilinen bir temsilcisi olarak geleneğin unutulmasını engellemek için görüş ve önerileriniz var mıdır?*

Demir – Bu konuyla ilgili görüş ve önerilerimi *Günümüzde Meddahlık Geleneğinin Zayıflamasının Nedenleri ve Yaşatılması Yolunda Öneriler* (2021) adlı bildirimde açıkladım. Meddahlığın yaşatılması yolundaki önerilerimi şu şekilde sıralayabilirim:

- 1) Meddah hikâyeleri olarak pek çok örnek derlenebilir ve günümüz insanının zevk anlayışına göre güncelleştirilebilir.
- 2) Meddahlık geleneğinin yaşatılması ve yayılması için elektronik ortamlarda daha sık programlar yapılabilir.
- 3) Özellikle çocukların ve gençlerin bu sanat dalını yakından tanınması için meddahlık, çizgi ve sinema filmlerine konu edilebilir.
- 4) Meddahlık geleneği ve sanatı üzerine akademik ortamda daha çok çalışma ve araştırma yapılması (kitap, makale, tez, bildiri) teşvik edilebilir.
- 5) Meddahlık geleneğini aktif bir şekilde icra eden temsilciler tespit edilebilir ve bu konuda bu kişilere istihdam sağlanabilir (Demir, 2021).

Kaynakça

Alkaya, Zehra (2023). "Çağdaş Bir Anlatıcı: Meddah Rugeş Demir Repertuarı ve İcra Ortamları", Ahmet Yesevi Üniversitesi X. Uluslararası Türkoloji Kongresi. Bildiri Metni.

Demir, Rugeş (2021). "Günümüzde Meddahlık Geleneğinin Zayıflamasının Nedenleri ve Yaşatılması Yolunda Öneriler". VI. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi TUDOK, Bildiri Metni. s. 1707-1718.

Demir, Rugeş (2022). *Meddah Hikayeleri*. Antalya: Deta Medya Yayınları.

Demir, Rugeş (2023). *Zamanın Ötesinde Bir Meddah – Kaf Dağı'ndan Düşen Baston*. Antalya: Diyonisos Yayınları.